

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul Legii pentru completarea articolului 4 din
Legea nr.131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice

Numele autorului, precum și a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul Legii pentru completarea articolului 4 din Legea nr.131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice este elaborat de către Ministerul Justiției în scopul accelerării procedurii de selectare a companiilor care vor asigura apărarea și reprezentarea calitativă a intereselor statului în litigiile referite instanțelor judecătorești străine și instituțiilor de arbitraj internaționale.

Argumentarea necesității de reglementare

În ultimii ani, cauzele cu element de extraneitate (în special litigiile comerciale, privind protejarea investițiilor) în care Republica Moldova are calitatea de pîrît au sporit.

Pentru eficientizarea reprezentării intereselor statului pe plan extern, prin *Hotărîrea nr. 764 din 12 octombrie 2012*, Guvernul a reglementat procedura de selectare a reprezentanților intereselor statului în instanțele judecătorești străine și în instituțiile de arbitraj internaționale.

Potrivit, actului normativ indicat, organizarea și desfășurarea concursului de selectare a reprezentanților intereselor statului în instanțele judecătorești străine și în instanțele de arbitraj internaționale se realizează de către Comisia guvernamentală pentru selectarea reprezentanților intereselor statului în instanțele judecătorești străine și în instanțele de arbitraj internaționale, formată din 7 membri, dintre care 4 membri din oficiu și 3 membri numiți pentru fiecare caz în parte. Membri din oficiu sînt reprezentanții Ministerului Justiției, Cancelariei de Stat, Ministerului Economiei și Ministerului Finanțelor, iar ceilalți trei membri ai Comisiei de selectare se numesc ad-hoc, pentru fiecare caz în parte, și sînt reprezentanți ai autorității/autorităților administrației publice care administrează domeniul/domeniile vizate de litigiu. Reprezentanții ad-hoc, de regulă, sînt conducătorul autorității implicate în litigiu, șeful serviciului juridic și șeful subdiviziunii responsabile de supravegherea domeniului în care a apărut litigiul.

Procedura de selecție este una transparentă bazată pe principiul meritocrației și competiției deschise, accentul fiind plasat pe calitatea serviciilor ce urmează a fi prestate, notorietatea companiilor participante la concursul de selecție, precum și experiența acestora în litigii similare sau tangențiale obiectului litigiului.

Spre deosebire de această procedură, achizițiile publice, se inițiază și desfășoară de grupul de lucru, creat din funcționari și specialiști cu experiență în domeniul achizițiilor publice, din cadrul autorității contractante (*art.13 alin.(1) din Legea nr. 131/2015*). În procedura achizițiilor publice concurentul cîștigător este selectat, ca regulă, în baza ofertei de preț (prețul cel mai redus).

Dublarea sarcinilor de alegere a companiilor de avocatură (avocaților) care să reprezinte interesele statului în instanțele judecătorești străine și în instanțele de arbitraj internaționale se consideră inoportună, or, urmare a selecției realizate de Comisia guvernamentală se impune participarea cîștigătorului concursului de selecție în procedura achizițiilor publice, fapt care îngreunează și tergiversează selecția.

Nu poate fi pusă la îndoială obiectivitatea și interesul Comisiei guvernamentale, care are un mandat bine definit, este mult mai reprezentativă și mai inițiată în selecția celei mai potrivite companii pentru reprezentarea intereselor statului, mizînd nu doar pe diligența, dar și pe atingerea unui rezultat al serviciilor prestate de cîștigătorul concursului de selecție.

Este important a menționa că, cazurile de rezonanță în care Republica Moldova are calitatea de pîrît, sunt de regulă complicate, implică pierderi de ordin financiar, dar și de imagine a statului. Acordarea asistenței juridice din partea unei companii cu renume în litigiile investiționale

reprezintă o premisă importantă pentru soluționarea calitativă a respectivelor litigii, de aceea costul serviciilor nu trebuie să fie determinant la selectarea reprezentanților intereselor statului în instanțele judecătorești străine și în instituțiile de arbitraj internaționale.

De asemenea, în instanțele judecătorești internaționale și în instituțiile de arbitraj internațional, notorietatea experților atrași în soluționarea litigiilor este la fel de importantă, dar în unele cazuri și decisivă în luarea deciziilor pe cazul referit justiției internaționale. Pentru a asigura credibilitatea, calitatea și valoarea rapoartelor de expertiză sau audit, ce urmează a fi prezentate în apărarea intereselor statului, în unele cazuri, este inevitabilă selectarea unei companii cu renume internațional, serviciile cărora evident depășesc limita prevăzută de Legea nr. 131/2015 pentru încheierea contractelor de prestări servicii fără o procedură de achiziții publice (art. 2 alin. (1) lit. a) din lege).

Principalele prevederi ale proiectului

Pornind de la titlul sugestiv al proiectului, se intenționează completarea articolului 4 alin.(1) din Legea nr.131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice cu o excepție suplimentară de la aplicarea prevederilor legii.

Astfel, se propune ca prevederile Legii nr. 131/2015 să nu se aplice contractelor privind efectuarea expertizelor, auditului sau contractelor de asistență juridică pentru reprezentarea sau apărarea intereselor statului ori unei autorități publice în instanțele judecătorești străine sau în instituțiile de arbitraj internaționale.

Reglementarea propusă va avea valoare de excepție în cazul respectării condiției ca contractele respective să fie negociate și încheiate doar cu încuviințarea Guvernului.

Precizăm că excepția se impune reieșind din dificultățile înregistrate în procedurile de selectare a companiilor de avocatură sau experților pentru întocmirea rapoartelor de expertiză, generate de proceduri anevoioase și de lungă durată.

Promptitudinea prezentării probelor, înaintării referinței, înscrisurilor, argumentelor suplimentare pentru buna desfășurare a procesului referit instanței judecătorești străine sau instituției de arbitraj internațional poate fi compromisă de selectarea întârziată a reprezentantului intereselor statului/expertului, fapt ce poate afecta însuși soluția dată pe caz.

Mai mult, sunt instanțe judecătorești străine, care admit în proces doar avocați acreditați. Relevant este cauza „Komstroy” („Energolians”) *versus* Republica Moldova, unde pentru Curtea de Casație din Paris a fost necesară selectarea altor reprezentanți decât cei care au apărat interesele statului la Curtea de Apel din Paris. De aceea procedura de selecție poate fi repetată în dependență de nivelul instanței care examinează litigiul.

Principiul accelerării și flexibilității trebuie să guverneze procedura de selecție a reprezentanților statului/expertilor pentru apărarea poziției statului în litigiile pendinte la instanțele judecătorești străine sau în instituțiile de arbitraj internaționale pentru a asigura o reprezentare calitativă și promptă.

Fundamentarea economico-financiară

Proiectul nu comportă un caracter financiar.